

opusdei.org

Lliures per a construir el futur

Ser lliures no és només un dret: comporta una responsabilitat, que ha de portar els cristians a implicar-se en les qüestions de la societat, tot contribuint amb solucions plurals als problemes de cada època.

22/05/2007

Publiquem un article sobre la llibertat i la responsabilitat social del cristià.

Us vull rebels, lliures de tot lligam, perquè us vull amb mi –és Crist qui ens hi vol!– fills de Déu (1). Sant Josepmaria Escrivà es va proposar incansablement d'estimular totes les persones que tractava a tenir la valentia de ser lliures, amb el risc i la responsabilitat que això comporta, i a defensar o a prendre's aquesta llibertat, que en definitiva ha estat guanyada per Crist per a tots els homes, sense esperar que els sigui concedida per altres, especialment en l'àmbit polític pel poder constituït.

Aquesta és una de les claus per a entendre la grandesa de la vida quotidiana; en ella cada home i cada dona ha de créixer dia a dia en allò que és el nucli de la seva dignitat: la llibertat personal dels fills de Déu.

Durant la seva vida, sant Josepmaria Escrivà va poder observar amb dolor diversos fenòmens culturals i socials que han causat una forta

despersonalització: massificació, diversos tipus d'alienacions, totalitarismes i dictadures, deformacions degudes al clericalisme... Davant aquests atacs a la persona i a la seva llibertat, sant Josepmaria va reaccionar amb sensibilitat cristiana, sortint en defensa de la dignitat de cada ésser humà.

Un exemple de la seva valentia a defensar la llibertat de tots els homes i dones és l'article «Las riquezas de la fe», aparegut en un diari de Madrid el 1969.

A ell –com a nosaltres–, li va tocar viure en una situació cultural paradoxal, on una forta percepció de la llibertat s'unia a la consciència que aquesta es malmetia, ben sovint, de diverses maneres. Entre aquestes es troba la visió parcial de la llibertat com a pura capacitat d'elecció,

deslligada de la perfecció que la persona està cridada a conquerir.

S'observa també en molts dels nostres contemporanis una abdicació de la llibertat personal en la tasca de construir la societat; és un tipus de despersonalització que porta a renunciar a l'exercici de la llibertat, cedint-la gairebé inconscientment a altres instàncies.

Ben sovint l'Estat assumeix la tasca de proveir totes les necessitats dels ciutadans, adormint la seva llibertat responsable. Molts homes –amb una àmplia gamma de possibles eleccions en temes menors– són escassament lliures, en el sentit que sembla com si haguessin renunciat a pensar sobre les decisions fonamentals que configuren els distints estils de vida; o perquè el seu dret a una informació adequada és conculcat amb diversos mecanismes que passen ocults.

Davant la potència de certes estructures de poder, de mercat, de comunicació, les persones es veuen reduïdes a l'anonimat, inconscientment recloses a l'àmbit privat, i perden la seva condició de subjectes actius en la construcció de la societat, en el món del treball, en el progrés humà.

Amb els seus ensenyaments, sant Josepmaria ajuda a defensar-se d'aquesta possible abdicació de la llibertat i de la responsabilitat, anar més enllà d'una vida tancada només en el treball i la família.

La llibertat, segons el fundador de l'Opus Dei, és, en el seu sentit principal i radical, llibertat davant Déu i per a Déu, i per tant estretament lligada a la seva acció creadora, que ha de desenvolupar-se i créixer per mà de l'home, fet a imatge i semblança seva. A la llibertat s'uneix la responsabilitat. En

canvi, en l'anonimat propi de la massificació es perd la responsabilitat personal. Queden només individus, desposseïts del seu fonamental caràcter de persones.

Sant Josepmaria s'esforçava per extreure les persones de la massa anònima, composta d'individus en estat de soledat i privats d'una relació autènticament humana amb Déu i amb els altres.

Com a mestre de vida cristiana, sant Josepmaria Escrivà volia formar persones lliures, fills de Déu que lluitessin per estar amb Crist a la Creu, que procuressin respondre a la donació lliure i l'anorreament de Déu amb la donació lliure de si mateixos. Quan la llibertat i la responsabilitat coincideixen, s'estimulen mútuament en el creixement personal. La falta d'una de les dues és una pèrdua antropològica.

Per això, en parlar de llibertat personal, sant Josepmaria Escrivà impulsava, com a manifestació de llibertat responsable, que els cristians prenguessin part activa al costat dels altres ciutadans en els més variats tipus d'associacions, sindicats, partits polítics... procurant intervenir en les decisions humanes de què depenen el present i el futur de la societat.

Així ho va expressar moltes vegades: *Amb llibertat, i d'acord amb les teves aficions o qualitats, pren part activa i eficaç en les rectes associacions oficials o privades del teu país, amb una participació plena de sentit cristià: aquelles organitzacions no són mai indiferents per al bé temporal i etern dels homes (2).*

Els grans reptes de la història han de trobar als cristians preparats, amb el sentit de responsabilitat dels qui se saben identificats amb Crist a la

Creu, que salva i allibera de les esclavituds. *Els fills de Déu, ciutadans de la mateixa categoria que els altres, hem de participar “sense por” en totes les activitats i organitzacions honestes dels homes, a fi que Crist hi sigui present. Nostre Senyor ens demanarà compte estricte si, per deixadesa o comoditat, cadascú de nosaltres, lliurement, no procura intervenir en les obres i en les decisions humanes, de les quals depenen el present i el futur de la societat (3).*

Entre les aplicacions de la seva comprensió de la llibertat a l'existència humana i cristiana, es troba una heroica defensa del legítim camp d'allò que és opinable en el terreny professional, en el món de les idees polítiques, socials, econòmiques, culturals, teològiques, filosòfiques o artístiques.

Sant Josepmaria Escrivà sempre va remarcar l'existència d'un legítim i sa pluralisme, característic de la mentalitat laïcal; és a dir, de la manera característica de pensar que té en la llibertat un dels seus elements fonamentals; i va contraposar aquesta concepció de la llibertat al clericalisme i al laïcisme secularitzador, que no respecten ni la justa autonomia de les realitats temporals, ni la natura i les lleis posades per Déu en les seves criatures. *Quan s'entén a fons el valor de la llibertat, quan s'ama apassionadament aquest do diví de l'ànima, s'ama el pluralisme que la llibertat duu en si mateixa (4).*

En aquest terreny sant Josepmaria va haver de navegar contra corrent, desenvolupant potencialitats de la llibertat i arrelant-les en el seu fonament teològic; i defensant amb vigor *la llibertat com una*

característica essencial de la secularitat dels fidels laics.

Això no implica afirmar que el clergat o els religiosos no tenen llibertat. Es tracta més aviat de subratllar que l'activitat dels laics cristians en el món, *com a cristians*, ha d'estar assenyalada per la llibertat, i que es tracta com és lògic de la llibertat cristiana, guiada per les veritats de la fe i principalment per la Veritat que és Crist.

Una fórmula de sant Josepmaria Escrivà expressa amb eficàcia aquesta idea: *no hi ha dogmes en les coses temporals* (5). Amb això no pretenia sostenir una mena de «liberalisme cristià», en el sentit de separar les activitats seculars – política, ciències, arts... – de la fe, que quedaria relegada a la vida de pietat i a la teologia. Res no seria més contrari al seu pensament.

Amb gran força va sostenir sempre, com una part del seu missatge sobre la santificació de la feina i de les estructures seculars, que la fe cristiana ha d'il·luminar tots els problemes temporals i que el cristià no pot deixar de ser-ho quan és parlamentari, metge, arquitecte o mestressa, ja que ha de santificar la família, el treball i el món, per portar-los a Crist (aquí entra en joc el seu concepte fonamental d'*unitat de vida*). Però això ha de fer-ho no d'una manera fonamentalista, sinó *en llibertat*, sense que les solucions i opcions personals –il·luminades per la fe–, per molt nobles i encertades que siguin, vinculin d'alguna manera o comprometin l'Església.

És sabut com sant Josepmaria va defensar la llibertat dels fidels de l'Opus Dei; ben sovint comentava que, a la Prelatura, es poden tenir tot tipus de posicions polítiques que no siguin contràries a la fe catòlica; més

encara, afirmava que *aquest pluralisme és una manifestació de bon esperit* (6).

És a dir, li semblava un òptim senyal que hi hagués diversitat de visions polítiques entre les persones de l'Opus Dei, i amb força afirmava que no hi cabien membres que volguessin imposar dogmes en les coses temporals.

Pretendre vincular la fe cristiana a una solució concreta en el camp temporal, encara que sigui molt bona i benintencionada, seria una forma de clericalisme. Un clericalisme que titllava, amb força, de *tirania*, perquè anul·lava la llibertat personal dels altres; una actitud incompatible amb la secularitat cristiana, inseparable de la llibertat.

El seu amor a la llibertat el va portar a prodigar-se a impartir una formació molt acurada –també en el pla teològic– amb la que cada fidel

pogués després moure's amb llibertat en la santificació de la feina i en l'activitat apostòlica, sense esperar consignes. I en aquest punt, com en molts altres, sense pretensions d'originalitat, va ser innovador.

No va d'acord amb la dignitat dels homes intentar fixar unes veritats absolutes, en qüestions on per força cadascú ha de contemplar les coses des del seu punt de vista, segons els seus interessos particulars, les seves preferències culturals i la seva pròpia experiència peculiar (7). Aquesta circumstància de vegades és vista –adecuadament– com una manifestació de la limitació humana. Però noti's com aquí s'evidencia més aviat un element de la dignitat humana. Sant Josepmaria Escrivà posa ara l'accent de la dignitat de les persones en la riquesa cognoscitiva implicada en les perspectives del pensament *dels altres*: d'aquí que la pretensió de fixar «veritats

absolutes» en aquestes qüestions suposi un empobriment, una desconfiança en les aportacions alienes a la veritat que contraria la dignitat humana.

Per això arriba a afirmar que de vegades moltes solucions poden ser vàlides i fins i tot harmonitzables. Sant Josepmaria deia que tenim obligació, cadascú, de tenir el nostre pensament en les coses temporals, i que aquest no ha de ser igual. Perquè molts parers diversos poden ser solucions bones, i nobles, i sacrificades, i mereixen respecte totes.

Així, arriba a afirmar que no sols és possible que la persona s'equivoqui, sinó que –tenint raó– és possible que la tinguin també els altres. Un objecte que a un li sembla còncav, semblarà convex als que estiguin situats en una perspectiva distinta.

És bo recordar que sant Josepmaria contempla la llibertat en el seu sentit més profund sota la llum amb què l'Esperit Sant li ha fet sentir i d'alguna manera comprendre la filiació divina. Ser fills de Déu significa ser persones lliures.

La llibertat dels fills de Déu és fruit de la *kénosis* –de l'anorreament- del Verb. És a la Creu on Crist exercita de manera sublim i amb llibertat plena el seu amor infinit a la voluntat del Pare i a l'alliberament de tots els homes mitjançant la seva Passió i Mort, i on aconseguirà la victòria de la Resurrecció. El corrent trinitari d'amor arriba al *súmmum* a la Passió, i és d'aquest amor d'on beu el cristià, i amb el que s'ha d'identificar.

Quan arriba l'hora marcada per Déu per a salvar la humanitat de l'esclavitud del pecat, contemplem Jesucrist a Getsemaní, patint

dolorosament fins a vessar una suor de sang (Cfr. Lc22, 44), que accepta espontàniament, rendint-s'hi, el sacrifici que el Pare li reclama (8).

Aquesta acceptació espontània i rendida és exercici altíssim de la llibertat i del senyoriu de voler servir tota la humanitat. Així ens ha conquerit Crist la llibertat.

1. *Amics de Déu*, n. 38.

2. *Forja*, n. 717.

3. *Forja*, n. 715.

4. *Converses*, n. 98.

5. Article “*Las riquezas de la fe*”, publicat a *ABC*, Madrid, 2-XI-1969.

6. *Converses*, n. 98.

7. Article “*Las riquezas de la fe*”, publicat a *ABC*, Madrid, 2-XI-1969.

8. *Amics de Déu*, n. 25.

pdf | document generat
automàticament des de [https://
dev.opusdei.org/ca/article/lliures-per-a-
construir-el-futur/](https://dev.opusdei.org/ca/article/lliures-per-a-construir-el-futur/) (07/08/2025)